

Hudus delili

Ankara'dan Hüseyin Avni Yıldız: “İmkân ve hudus delillerini anlatır mısınız?”

Hudus ve imkân delilleri, Allah'ın varlığını ispat eden Kelâm ilminin en eski delillerindendir.

Hudus, “sonradan olma,” yani “başlangıcı olma,” yani “ezelî olmama” demektir. Hâdis de hudusun özne halidir. Yani “sonradan olmuş,” yani “bir başlangıçta var olmuş” anlamındadır.

Bu delil ile Allah'ın varlığı şu şekilde ispat ediliyor:

Kâinatta her şey hadistir, yani bir başlangıcı vardır, yani önceden yok iken sonradan var olmuştur. Önce olmayıp sonradan var olan her şeyin bir var ediciye (Muhdis'e) ihtiyacı vardır. Yoksa var olamaz!

Her şeyi var eden Muhdis'in Kendi zatı sonradan olmuş değildir. Böyle bir hüküm aklen batıldır. Aksi takdirde O'nu da bir var eden olacaktır. O'nu var edeni de başka bir var eden olacaktır. Bu silsile böyle sonsuza kadar gider ki, akıl buna hükmetmez.

Öyleyse bütün silsileler Allah'ta biter ki, Allah'ın zatı ezelîdir; Allah'ın başlangıcı yoktur; Allah hâdis değildir; Allah'ın var edicisi yoktur; “Kıyam binefsihi” sıfatı ile tanımlandığı gibi, Allah kendiliğinden vardır. O'nun varlığı başka birisine dayanmaz.

Her şeyin varlığı Allah'a dayanır. Ama Allah'ın varlığı hiçbir şeye dayanmaz.

Bediüzzaman'a göre, hudûs hakikati kâinatta her şeyde kendisini gösteriyor. “Çünkü” diyor Bediüzzaman, “gözümüzün önünde her sene güz mevsiminde öyle bir âlem vefat eder ki, her birisinin hadsiz efradı bulunan ve her biri zihayat bir kâinat hükmünde olan yüz bin nev'î nebatat ve küçücük hayvanat, o âlemle beraber vefat ederler. Fakat o kadar intizamla bir vefattır ki, haşir ve neşirlerine medar olan ve rahmet ve hikmetin mu'cizeleri, kudret ve ilmin harikaları bulunan çekirdekleri ve tohumları ve yumurtacıkları baharda yerlerinde bırakıp, defter-i a'mâllerini ve gördükleri vazifelerin programlarını onların ellerine vererek Hafîz-ı Zülcelâlin himayesi altında, hikmetine emanet eder, sonra vefat ederler. Ve bahar mevsiminde, Haşr-i âzâmın yüz bin misali ve nümune ve delilleri hükmünde olarak, o vefat eden ağaçlar ve kökler ve bir kısım hayvancıklar, aynen ihya ve diriliyorlar.

“Hem heyet-i mecmua cihetinde, her güzde ve her baharda büyük bir âlem vefat

eder ve taze bir âlem vücuda gelir. Ve o vefat ve hudûs o kadar muntazam cereyan ediyor ve o vefat ve hudûsta, gayet intizam ve mizanla o kadar nevilerin vefiyatları ve hudûsları oluyor ki, güya dünya öyle bir misafirhanedir ki, zîhayat kâinatlar ona misafir olurlar ve seyyah âlemler ve seyyar dünyalar ona gelirler, vazifelerini görürler, giderler.”

Bediüzzaman’a göre, bütün kâinata birden hâkim olan yüksek irade, her şeyi her an değiştirmektedir. Akıp giden zaman dilimleri içinde değişmeyen hiçbir şey yoktur. Kâinatta değişim düzgün ve planlı bir biçimde gerçekleşmekte ve her şeyi hâlden hâle daha üst ve olgun bir biçime getirmek üzere değiştirmektedir. Değişim, bir değiştirici olmadan olmaz!

Varlıkları dilediği biçimde yaratan ve her şeyi her an hâlden hâle çeviren, güzelleştiren ve olgunlaştıran, Cenâb-ı Haktan başkası değildir. Bediüzzaman’a göre, bir kuşun tüylü elbiselerini her mevsimde değiştiren ve tazelandiren Cenâb-ı Allah, aynı kanunla insan bedenindeki hücreleri tazelandirir; aynı kanunla insanın bağını her sene yeniler, aynı kanunla her sene yeryüzünün elbisesini değiştirir, aynı kanunla her asırda dünyanın şeklini hâlden hâle çevirir. Cenâb-ı Hak, kıyamet vaktinde kâinatın şeklini de aynı kanunla değiştirecektir.

Zamanın muntazam bir şerit hükmünde aktığını vurgulayan Bediüzzaman, Allah’ın o akan şerite her sene başka bir âlem takıp gösterdiğini, her âlemi de yılın 365 gününde 365 farklı ve muntazam suretlerde yeniden değiştirdiğini beyan eder.

Bediüzzaman, kâinattaki baş döndürücü hareketleri ve değişimleri zerreler ve atomlar planında ele alır ve inceler. “Otuzuncu Söz”ü bu konuya tahsis eden Said Nursî, zerrelerin hareketleriyle şuurlu bir biçimde büyük vazifeler yapmalarının, Allah’ın varlığına net ve sayısız deliller hükmünde olduğunu kaydediyor.

Bediüzzaman’a göre, bitkiler ve hayvanlar da dâhil bütün yeryüzünde gece-gündüz gözden kaçmayan değişiklikler büyük gayeler içindir. Baştanbaşa kâinat kudret kaleminin elinde her an çalkalanarak değişmekte ve tazelenmektedir. Böyle her şeyin hâlden hâle değişmesi, Allah’ın ezeli ve baki oluşunun en açık ve en anlaşılır delilini teşkil ediyor.

Yarın inşallah devam edelim.

DUÂ

Ey Mabud-u Baki! Beni zevale ve fenaya mahkûm eyleme! Beni ebete ve bekaya gayyur eyle! Rızandan gönlümü ve kalbimi mahrum eyleme! Kahrından bu günümü, yarınımı ve ahiretimi mahfuz eyle! Hidayetini dimağımdan, himayetini amelimden,

lutfunu dünyamdan, mağfiretini ahiretimden esirgeme! Âmin!